

Factsheet dierenrechtenacties in de agrarische sector

Deze factsheet is bedoeld voor (boeren)bedrijven en organisaties die te maken kunnen krijgen met dierenrechten-extremisme en strafbare uitingen van dierenrechtenactivisme. Dit naar aanleiding van de bezetting van een varkenshouderij in Boxtel in mei 2019. Dit document biedt handvatten voor het voorkomen van incidenten en wat te doen bij verdachte situaties en slachtofferschap. Bovendien geeft het inzicht in wat politie en justitie doen en voor u kunnen betekenen.

1. Wat kunt u doen aan preventie van incidenten?

- Neem preventiemaatregelen, zoals:
 - Hang zichtbare camera's op en zorg voor voldoende verlichting, gecertificeerde sloten en vergrendeling. Gespecialiseerde partijen kunnen u ondersteunen bij de beveiliging van uw bedrijf.
 - Zorg voor een goede erfafscheiding waardoor (ongewenste) bezoekers niet zomaar uw terrein op kunnen.
 - U kunt overwegen om als extra drempel bij elke toegang van uw bedrijf 'Verboden toegang'-bordjes te plaatsen. Bovendien kan er op dergelijke bordjes worden opgenomen dat het betreden van het terrein een gevaar oplevert voor het dierenwelzijn en de volksgezondheid.
- Neem contact op met de politie, uw gemeente en uw brancheorganisatie indien u signalen ontvangt dat er (onjuiste) informatie over uw bedrijf verspreid wordt met betrekking tot dierenrechten en/of dierenwelzijn. Verstrek eventueel bewijsmateriaal ook meteen aan de politie. Dit zodat er stappen ondernomen kunnen worden, ook ter voorkoming van escalatie. Indien u twijfelt of informatie nuttig kan zijn voor de politie, kunt u advies inwinnen bij LTO. Via hen kan eveneens informatie gedeeld worden met de politie.
- Signalen over bijvoorbeeld op handen zijnde acties die u op sociale media aantreft, kunt u melden bij LTO. Ook andere informatie die wel relevant is voor de politie, maar niet acuut is, kunt u melden bij LTO. LTO heeft een directe lijn gekregen met de politie en kan daar meldingen maken, zo nodig gebundeld.

2. Wat kunt u doen bij verdachte situaties?

- Blijf rustig en beveel mensen die zich zonder toestemming op uw terrein begeven om uw terrein te verlaten.
- Maak aantekeningen, foto's en video's van verdachte situaties op en rond uw terrein en deel deze zo nodig met de politie. Let hierbij bijzonder op wat de situatie verdacht maakt, kentekens van voertuigen en kenmerken en kleding van verdachte personen.

- Bel bij spoedsituaties 112 en in de overige gevallen 0900-8844. Denk ook aan uw wijkagent. Informatie hierover en de gegevens van uw wijkagent vindt u op <https://www.politie.nl/themas/wijkagent.html>.

3. Wat kunt en mag u doen als u iemand op heterdaad betrapt bij het plegen van een misdrijf op uw erf?

- Blijf rustig en bel direct de politie.
- Vergrendel zo mogelijk stallen en andere gebouwen indien u daarmee nog kunt voorkomen dat deze plaatsen illegaal betreden worden.
- Op grond van artikel 53 lid 1 Wetboek van Strafvordering bent u bevoegd zelf iemand aan te houden, als u deze persoon op heterdaad betrapt bij het plegen van een misdrijf. Dit slechts in afwachting van de politie. Ga hier alleen toe over indien dit in de gegeven situatie op een verantwoorde wijze kan. Neem als uitgangspunt dat het gebruiken van geweld ten behoeve van de aanhouding niet is toegestaan.
- Indien u genoodzaakt bent uzelf of bijvoorbeeld uw dieren te verdedigen tegen een directe aanval en u daarbij een strafbaar feit begaat, kan dit na beoordeling achteraf tot strafuitsluiting leiden. Er is dan sprake van 'noodweer'.¹ Let wel, dit is aan zeer strenge eisen onderworpen. Zo moet de verdediging noodzakelijk en proportioneel zijn geweest en moet het minst ingrijpende verdedigingsmiddel zijn gekozen. Het Openbaar Ministerie en eventueel de rechter toetst per geval of er sprake is geweest van handelen binnen de wettelijke kaders. Bel daarom indien mogelijk altijd gelijk de politie en blijf zelf rustig.
- Op andere wijzen het recht in eigen hand nemen door het plegen van strafbare feiten ('eigenrichting') is verboden en kan leiden tot strafvervolgning.

4. Wat te doen als u slachtoffer bent geworden?

- Doe altijd aangifte. Dit geldt voor alle vormen van criminaliteit waar u mee te maken krijgt. Denk aan bedreiging, vernieling, inbraak, et cetera. Allereerst biedt dit de politie en het Openbaar Ministerie een aanknopingspunt voor (verder) onderzoek. Daarnaast geeft registratie van incidenten de overheid inzicht in de aard en omvang van de problematiek. Tevens kunt u dan in contact worden gebracht met Slachtofferhulp Nederland.

1. Dit is omschreven in artikel 41 Wetboek van Strafrecht. In juridische taal moet er sprake zijn van een 'ogenblikkelijke wederrechtelijke aanranding'.

- Probeer bij uw aangifte zoveel mogelijk bewijs aan te leveren. Noteer contactgegevens van eventuele getuigen, zodat de politie die kunnen spreken en een getuigenverklaring kunnen opnemen.
- Strafbare feiten kunnen leiden tot schade. Het verhalen van schade valt onder het civiele recht. Indien het tot een strafzaak komt, kunt u zich in geval van slachtofferschap wel voegen als benadeelde partij. U kunt dan een schadeclaim indienen ter behandeling in de strafzaak. Slachtofferhulp Nederland kan u daarbij adviseren en ondersteunen. Als de strafrechter zich niet in staat acht een schadeclaim te behandelen, bijvoorbeeld vanwege de complexiteit ervan, wordt u doorverwezen naar de civiele rechter. In dat geval kan een advocaat u adviseren en ondersteunen.

5. Wat is verder belangrijk om te doen als er iemand in één van uw stallen is geweest, of zodra u aanwijzingen hebt dat er iemand in uw stal is geweest zonder dat u daarvan op de hoogte was?

- Bespreek het incident altijd met uw bedrijfseigen dierenarts. Het is van belang dat u gezamenlijk een inschatting maakt van de bedoelingen, looproutes en handelingen van de inbreker en de daaraan gerelateerde risico's voor uw dieren.
- Uw bedrijfseigen dierenarts heeft de mogelijkheid om advies in te winnen en te overleggen met het Landelijk meldpunt dierziekten van de NVWA (045-546 31 88).

6. Wat gaat er gebeuren als uw dierenarts met het Landelijk meldpunt dierziekten NVWA belt?

- Per situatie zal uw bedrijfseigen dierenarts in overleg met de NVWA de ernst van de situatie bespreken en bepalen of verdere maatregelen noodzakelijk zijn.
- Pas op het moment dat er een serieuze verdenking van een aangifteplichtige dierziekte is, zal er een specialistenteam van de NVWA komen om de situatie en uw dieren te beoordelen. Eventueel kan er besloten worden om monsters te nemen. Dit gebeurt alleen bij zeer serieuze verdenkingen, waarbij er concrete signalen zijn van een mogelijke besmetting met een aangifteplichtige dierziekte. In zo'n geval kan uw bedrijf dan ook geblokkeerd worden.
- Voor de meeste ziekten is de uitslag van het laboratoriumonderzoek binnen één werkdag bekend. Als uit het onderzoek blijkt dat er geen sprake van een besmettelijke dierziekte is, hoeft uw bedrijf niet langer geblokkeerd te zijn.

7. Wie gaat waarover rondom incidenten en wat kan ik van de betrokken overheidspartijen verwachten?

- De gemeente draagt als (lokale) overheid in het algemeen zorg voor de veiligheid en het welzijn van haar burgers. Zij staat in contact met de politie en het Openbaar Ministerie. De burgemeester en regionale vertegenwoordigers van het Openbaar Ministerie en de politie vormen gezamenlijk de zogenoemde lokale driehoek.
- De politie heeft de wettelijke taak de rechtsorde te handhaven en bij acute nood hulp te verlenen aan hen die dit behoeven. De handhaving van de openbare orde en de hulpverleningstaak voert de politie uit onder het gezag van de burgemeester. Onder gezag van het Openbaar Ministerie voert de politie opsporingsonderzoeken naar aanleiding van strafbare feiten uit, zodat het Openbaar Ministerie verdachten kan vervolgen.
- Bij (protest)acties zullen de burgemeester, het Openbaar Ministerie en de politie op basis van de omstandigheden een keuze maken in de wijze van optreden, bijvoorbeeld de-escalatie of juist stevig ingrijpen. Een keuze voor de-escalatie heeft geen (verzachtende) gevolgen voor het onderzoek naar strafbare feiten.
- Naar aanleiding van de gebeurtenissen in Boxtel heeft de politie voor de omgang met dergelijke acties een handelingskader opgesteld. Hierin staan operationele adviezen van en voor de politie, die ook op lokaal niveau besproken kunnen worden met de burgemeester en het Openbaar Ministerie.